

A szövetkezetek jövője.

[G.] Azt is mondhatnám: az agrarizmus jövője, mert hiszen e kettő ma már oly szoros kapcsolatba jutott egymással, — tudatos munka vagy talán a dolog természete szerint, egyre megy, — hogy ha szövetkezetekről szólunk, az agrarizmusra gondolunk, nemcsak mi, hanem még inkább a merkantilisták; viszont, ha agrarizmust emlegetünk, gondolataink hátterét a szövetkezetek alkotják. És ez természetes is, hiszen az agrarizmus teremtetten meg adja az erőt a szövetkezeteknek, viszont ezek meg alkotják azt a bizonyos szilárd pontot, melyre támaszkodva, ha nem is vetjük ki a földet sarkaiból, de kiemeljük gazdaságunkat abból a mély süppedésből, melybe ezáltal nem kutatott okok döntöttek.

Szövetkezetek — agrarizmus tehát szoros összefüggésben vannak egymással; de most, mikor a szövetkezetek jövőjéről akarnék egy pár szót ejteni, eltekintek az agrarizmustól, gondolataimnak nem árok oly mély medret csak azt vizsgálom, hogy az a kép, melyet a szövetkezeti intézményünk jövőjéről jó reményeink eddig előnkbe rajzoltak, a messzebb jövőben is oly derült színekkel fog-e munkára serkenteni, mint a jelenben; vagy jönni fog egy képromboló mozgalom, mely ezt a drága képünket merkantilizmus, liberálisizmus, szocializmus vagy tudja az ég, miféle jelszavak kedvéért össze fogja zúzni? Lássuk.

A történelem az élet mestere, ezt tartja egy latin közmondás. Igaz. De csak annak tanítómestere, a ki nem hályogos szemmel forgatja lapjait, hanem éles tekintettel pillant be rejtekeibe. És látni is fogja, hogy vannak az emberiségnek egyes alapeszméi, melyek időről-időre más-más alakot öltenek bár, de a változott formák között is a lényeg ugyan az marad; az eszme él de más öltözetet cserél. Egyik ily alapeszméje az emberiségnek a társulás, egyesülés, — szövetkezés. Hányféle alakban jelentkezik ez a történelem folyamán! a külső formák azonban változtak, vagy el is enyészték; de az eszme ma is él és száz ezreket képes ma is mozgósítani, embert ép úgy, mint pénzt. Ki tudná a szövetkezések céljait, leghatékonyabb nagyjából csak meghatározni, elszámolni? száz eltűnt s ezerannyi támad nyomukban. Egy beláthatatlan élet folyamat ez, kicsibe, mondhatnók, a teremtés maga: enyészet és élet egy helyen. A mi külső, anyag: örökké változik; a mi benne szellem, eszme, örökké ugyanaz. Célja ezerféle, hatása állandó, egy: jó vagy rossz aszerint, a mint a benne rejlő erő irányítatik.

De talán elég az elmélkedésből ennyi. Olvasóink, ha tovább fűzik e gondolatmenetet, maguktól is könnyen rájönnek, hogy mily szilárd alapra fektették agrariuszaink a szövetkezeti mozgalmunkban gazdaságunk megmentésére irányuló alkotásait; megérthetik ezekből, mily mélyen járó bölcsesség vezette azokat, kik gazdaságunk sorsát ama elpusztíthatatlan eszme uralmához fűzték.

Van-e hát okunk félteni szövetkezeteinket, vagy szövetkezeti mozgalmunkat? Nincsen. Jöhetnek támadások bárhol, ez eszme magvai jól el vannak vetve gazdaságunk minden rétegébe, onnan többé kiirtani nem lehet: a csíra életképesnek bizonyult s az életet visszatartani nem lehet. Szövetkezeteink vi-

lanul voltak, szinte önkívületben a félelemtől, amely mindig elfogott, ha több ember előtt valamit elő kellett adnom.

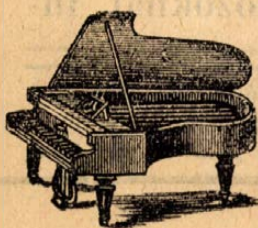
Elbujtam, elodáztam a dolgot, és elbujtattak mindazok, a kik már akkor nem szívesen látták a mosolyt és a könnyeket az elfogulatlan emberek ajkán és a mikor mégis kicipeltek a gyerek szobából a társaság központjára, rémületes szívdobogással, elhomályosuló szemmel ültem le a zongorához mint egy halálra ítélt.

És mégis a nagy nyilvánosság elé léptem, mert így akarta a sors. És jól akarta.

Milyen kincs az, a mikor látja az ember, hogy a saját melegeivel fölmelegít ezer és ezer embert, el felejtet but és bánatot!

És szeretik, szeretik, és az ember is szereti azokat, a kik szeretik. a szívére akarná ölelni mind azokat, a kik jók hozzá, és az ember a lelkét oda adja a színpadának, és érzi, hogy a közönség ezt a lelkével viszonozza.

A világegyetem nagy harmóniájában összetalálkozik azzal, ami jó és szép, és vándorral veti el magát az azt, ami rut és rossz, mert lelkében ott van a kristályos palota és ott az álomország.

ÚJ ZONGORÁK!!!

Megbízható cégektől
jutányos árban kaphatók

rulni fognak; szövetkezeti mozgalmunk mind nagyobb hullámokat vet s a merkantilizmusnak irigység, önérdék s más efféle elébe vetett kavicsai hatalmas árját fel nem tartóztathatják, utjába gátat nem vethetnek. Jöhet az ellene támadó szenvedélyek tüze, ártani mit se fog; sőt a mi benne nemes érc, megtisztítja salakjától s csak annál tisztább fényvel fog ragyogni előttünk.

Még egyet. Közéletünk terén bármire tekintünk, csupa forrongást találunk, — szerencsére nem olyat, mint Oroszországban, — hanem az eszméknek forrását, mely egész közéletünket, sőt társadalmi és magánéletünket is átalakítani törekszik.

Eddig az az elv uralkodott: kiki magának! ma pedig: egy az egészért és az egész az egyért! Nemcsak nálunk van ez így, hanem mindenütt, a hova a nyugati civilizáció eljutott; a hol a néptömegek eme egységesítő kurzusának részesévé lettek. Csak Amerikára és Németországra kell vetnünk egy tekintetet, — mert jelenleg e két helyen legerősebb a haladás, — hogy láthassuk: mivé fejlődhetik egy-egy társadalmi osztály, vagy mozgalom emez uralkodó elv hatása alatt; mivé teheti ezeket az egyesülési szellem.

Nézzük az amerikai trösztöket, melyek ezer millió koronákat és tíz — százezernyi munkást képesek egyesíteni egy-egy gazdasági, ipari vagy kereskedelmi cél érdekében. S mindezek a mai kor szülöttei.

Vagy nézzük Németországot, a hol a mezőgazdák szövetsége képes volt a hatalmas német ipart elhallgattatni s oly magas mezőgazdasági vámokat teremteni, melyeket óriási erőnkbe fog kerülni, hogy áthágassunk terményeinkkel s állatjainkkal, — ha egyáltalán át fogjuk tudni látni. Ha tehát ily óriási erőt képvisel a szövetkezés s ily nagyszerű eredményeket képes elérni: nincs okunk nekünk sem szövetkezeti mozgalmainkat féltetni. Mert amint ott hódít a szövetkezés eszméje: fejlődő gazdasági életünk mellett úgy kell hódítania nálunk is.

A cél tehát: „szövetkezés minden téren, minden irányban!” „G. L.”

Hirek.

— **Esperesi beiktatás.** A nagybányai ev. ref. egyházmegye április hó 27-én és 28-án Nagybányán tartott tavaszi közgyűlésén iktatták be hivatalába az egyházmegye új esperesét Széll György avasvárosi lelkészt. A tudós pap esperesi székfoglaló beszéde általános tetszésben részesült. Beszéde után üdvözltek: az egyházmegye, a tanácsbírói kar, a tanítóbság és a máramaros-ugocsai egyházmegye. Délben bankett volt a városi nagy vendéglőben, ahol Dégenfeld Sándor gróf és Nagybánya város nevében Gellért Endre polgármester üdvözlötte az esperest.

— **A Tiszántúli ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottsága** kedden d. e. ülést tartott Debreczenben, a melyen városunkból részt vettek Uray Géza ügyvéd a szatmári ev. ref. egyház főgondnoka és Demjén Molnár Ilona az ev. ref. felsőbb leányiskola ügybuzgó igazgatónöje. A tanügyi bizottság ülésén tárgyalás alá került a szatmári ev. ref. egyháznak kérelme a tanítónőképző intézet III-ad osztályának felállítására iránt. A bizottság a kérelmet egyhangulag magáévá tette, s ennek folyán a folyó évi szeptember 1-én meg fog nyílni a szatmári ev. ref. tanítónőképző III-ik osztálya. Egy hatalmas lépéssel közeledett tehát célja felé az ev. ref. tanítónőképző. Ezen elkerülhetetlenül szükséges intézet létrehozásában és továbbfejlesztésében kiváló érdemeket szereztek maguknak Biki Károly szatmári esperes, Uray Géza főgondnok és Demjén Molnár Ilona az ev. ref. felsőbb leányiskola ügybuzgó és fáradságot nem ismerő, nemes gondolkodású igazgatónöje.

† **Dr. Bajnay Endre.** A szatmárnémeti kir. törvényszék bírói karának egyik legrokonszenvesebb bírása volt Dr. Bajnay Endre, akit nyájas szeretetre méltó modoráért rendkívüli jóakarata szorgalmáért mindenki csak szeretni és tisztelni tudott. Szép derék egészséges embernek látszott, a kiből egy hosszú ember életkor nézett ki, még is néhány heti szenvedés után f. hó 7-én elhalt.

Az elhunyt bíró családja iránt általános a részvétel. Temetésen, a kir. törvényszék, járásbíró, ügyvédi kamara testületileg megjelentek, de számosan voltak a város intelligenciájából is jelen. A rokonok és barátok koszorúja élő virágokból, elborította az egész ravatalt. Dr. Bajnay Endre 42 éves volt, halálát özvegyén kívül négy kiskorú gyermek siratja. A megboldogult f. hó 8-án d. u. 5 órakor hantoltatott el a németi ev. ref. temetőbe, a hol a végtisztességre összegyűltek szemeiből fakadt könyvek tanúságot tettek az igaz és őszinte részvétről. Béke lengjen porai felett.

— **Uj címzetes apát.** A király, a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Melles Emilnek, az ujonnan megválasztott budapesti gör. kath. plébánosnak a szekszárdi címzetes apátságot adományozta.

— **Nyugalmazott tanfelügyelő.** A vallás és közokt. miniszter Kovács Béla Szatmár vármegye tanfelügyelőjét, a saját kérelmére nyugdíjazta. Helyettes tanfelügyelővé Bodnár György s. tanfelügyelő neveztetett ki.

— **Nagy idők tanuja.** Fodor Ferenc 48-as honvéd életének 83-ik, házasságának 60-ik évében Érkörtvélyesen f. hó 7-én elhunyt. Temetése 8-án ment végbe nagy részvét mellett.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A Tiszántúli ev. ref. egyházkerület évi rendes közgyűlését május 24-én és következő napjain tartja meg Debreczenben.

— **A nagykarolyi ev. ref. egyházmegyei tanítóegyesület** május 9-én tartotta meg évi rendes közgyűlését a nagykarolyi ev. ref. leányiskola termeiben, a melyen a tagok és az érdeklődők szép számmal vettek részt.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszter Szatmárvármegyében a penészeleki anyakönyvi kerületbe Bódi László h. segédjegyzőt, anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Kertész Béla m. kir. postatiszt Budapestről a szatmári főpostához helyeztetett át.

— **A „Gazdák Lapja”** f. évi 18-ik számában „Vidéki napszámok a városban” cím alatt adott felvilágosítást megnyugvással vesszük tudomásul; de annak határozott kijelentése mellett, hogy a „Szatmár” c. lap 18-ik számában közölt vezércikknek legkisebb rosakaratú intenciója nem volt. Határozottan lett ott hangsúlyozva, hogy a csendőri szolgálat behozatalára városunkban feltétlen szükség volt. Azt is hangsúlyoztuk, hogy a csendőrség, jóakarathoz kétség nem fér. Tehát nem halálharang huzás volt az, hanem csakis alkalomadás arra, hogy az utnak indult mende monda megcáfoltassék. Készséggel elismerjük a csendőrség erőlyességét, és hogy ez erőlyessége nem eredménytelen. Végül még csak annak akarunk örömmel kifejezést adni, hogy a cáfolat sokkal megnyugtatóbban hatott ránk, mintha azt megcáfolni se nem tudták, se nem akarták volna. — Jövőre pedig igyekezzék odaadni a csendőrség, hogy inkább méltányolhassuk, dicsérhessük működését, a mit adott alkalmakkor nem fogunk elmulasztani.

— **Uj orvos.** Ifju dr. Fekete Sámuel az egyetemi klinika és a budapesti Szent-István kórház volt segédorvosa külföldi tanulmányutjáról hazaérkezvén, orvosi gyakorlatát városunkban, Batthyányi u. 1. sz. a. megkezdte.

— **Eljegyzések.** Ifj. Teleky Domokos gróf e hó 3-án eljegyezte Teleky Edine grófnőt, Teleky Sándor gróf leányát Nagy-Somkúton. — Hódossy Sándor miniszteri fogalmazó eljegyezte, Kende Zsigmond istváni nagybirtokos leányát, Gabriella kisasszonyt.

— **Eljegyzés.** Silótyi János helybeli csendőr őrsvezető, eljegyezte Róth Ilona kisasszonyt Giródtófaluban.

— **Eljegyzés.** Harsányi Pál olcsva-apáti ev. ref. lelkész eljegyezte Teleki Béla nagybányai birtokos leányát, Teleki Jankát.

— **Házasságok.** Dr. Szunyog Mihály, a mátészalkai kerület orsz. képviselője április 30-án házasságot kötött Burger Etelka urnővel Budapesten. — Kubik Béla országgyűlési képviselő folyó hó 6-ikán tartotta esküvőjét özv. Putnoky Domokosné szül. Bónis Sarolta urnővel Mezőörményesen, Kolozmegyében.

— **Házasság.** Suszter Gyula borbély-iparos f. hó 7-én esküdtött örök hűséget Steiger Etelka kisasszonynak, özv. Steiger Mórinné kedves leányának

— **A kölcei ev. ref. egyház örömmünnepe.** Folyó hó 7-ikén a kölcei ref. egyház lélekemelő ünnepet ült; ekkor lett felavatva s a közhasználatnak átadva az egyháznak Kerekgyártó István debreceni jeles orgona készítő által készített, gyönyörű változatokból álló, igen diszes kiállítású orgonája, mely beragyogja a századokat látott gót stílusban épített templomot s elragadja szépségével a szemlélőt. A templom zsuffolásig megtelt ajtatos közönséggel, lócsakkal kellett pótolni a templomban levő székeket. A kölcei különböző vallás felekezetek (ágost. hitv., róm. kath., gör. kath. izraelita egyház szép számmal valának képviselve. A felavató alkalmi imát és alkalmi beszédet az ottani ref. lelkész, Kósa Ede lapunk munkatársa tartotta a

a ki, mint szakértő, venni szándékozik kényelmére jótállás mellett **uj zongorákat,** készletben tart ... nem kell Bécs, vagy Budapestre menni. — Zongorák javítását és hangolását ugy helyben mint vidéken elfogadom.

WEIZER GYÖRGYNÉL
SZATMÁRON,
Hunyadi-utca 27-ik szám alatt,